

socialmedicinsk tidskrift

femtioåttonde årgången häfte nr 4-5 1981

Sturegatan 4, Sundbyberg. Tfn 08/98 40 44
Postadress: 172 83 Sundbyberg
Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, red. sekr.,
Brita Bahrton, bitr. red. sekr.

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Ragnar Berfenstam, professor em. i socialmedicin, Uppsala
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Arne Borg, socialdirektör, Stockholm
Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro
Gunnar Häggberg, socialchef, Falun
Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Willy Karlsson, socialchef, Örebro
Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg
Gunnar Lindgren, professor em. i socialmedicin, Lund
Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala
Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm
Gösta Tibblin, professor, distriktsläkare, Sollentuna
Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Hälsoarbete i lokalsamhället

Under 1970-talet har diskussioner förts om ökade insatser på det förebyggande området både inom hälso- sjukvårds- och socialvårdssektorn. Diskussionerna har resulterat i en ny socialtjänstlag och förslag till ny hälso- och sjukvårdslag (HSU).

Kommunala organ skall i framtiden omsätta ansatserna i lagstiftningen i praktik i samverkan med primärvården.

I det här perspektivet finns ett stort behov av förbättrade metoder att kartlägga och analysera medborgarnas behov av och önskemål om olika kommunala insatser på det förebyggande området.

Temanumret "Hälsoarbete i lokalsamhället" vill genom olika bidrag spegla möjligheter och problem, dels vid kartläggningen av medborgarbehov, dels vid omsättningen till praktiskt hälsoarbete.

Artiklarna kan grupperas inom tre områden, som också utgör den kommundiagnostiska processens tre nivåer. Den första nivån utgör en *beskrivning* och den andra en *förståelse* eller analytisk nivå. På basen av denna kunskap kan *åtgärder* vidtas.

Kunskap om lokalsamhället är idag bristfällig på alla tre nivåer. Störst är kunskapen vad gäller beskrivning av medborgarbehov, vilket avspeglas i artiklarna.

Förståelsen av tex ohälsans orsaker kräver ett brett samhällsperspektiv. Ansatser finns i några artiklar där "Fallet Jokkmokk" påvisar strukturella samhällsförändringars återverkningar på de enskildas hälsotillstånd. En fortsatt forskning inom förståelsens nivå utgör en uppfordran till socialmedicinen idag.

De avslutande artiklarna diskuterar möjligheter till praktiskt hälsoarbete, dels för danskt vidkommande, dels för svenskt med erfarenheter från Skaraborgs län. Ett aktivt hälsoarbete kräver aktivt deltagande av närsamhällets invånare (community participation). Internationellt finns exempel, framför allt från olika utvecklingsländer. Erfarenheterna är tillämpliga även i de nordiska länderna, om än i något andra former.

Vår förhoppning är att temanumret, som är en uppföljning från en av sektionerna vid den socialmedicinska kongressen i Helsingör 1979, skall kunna vara ett bidrag till ett offensivt hälsoarbete i lokalsamhället.

Bo Haglund

Gästredaktör för detta nummer har varit Bo Haglund, distriktsläkare och biträdande hälsovårdsöverläkare vid Hälsovårdsenheten i Skövde.

Sten Söderberg död

Författaren Sten Söderberg har avlidit i en ålder av 72 år. Sten Söderberg var en man rik på erfarenhet och med ovanliga gåvor när det gällde att dela med sig av denna erfarenhet. Han verkade som journalist och medarbetare i tidningar och tidskrifter av de mest olika slag (i SMT sedan 1969) och var därutöver författare till diktsamlingar, romaner, biografier, rader av populärvetenskapliga verk. Mest känd för en bred allmänhet var han kanske för sina bidrag – lika eleganta i framförandet som lödiga till innehållet – i radions längsta och mest kvalificerade serier, "Svar i dag" och "Värt att veta". Han blev också föremål för flera och välförtjänta utmärkelser – bl a strax före sin död den förste som mottog forskningsnämndens stora Nils Gustav Rosén-pris.

Socialmedicinsk tidskrift sörjer bortgången av en man som vi var glada och stolta över att kunna räkna som vår medarbetare.

Claes-Göran Westrin